

TEKNOLOGIA

Euskalgintza digital kritikoa

DIANA FRANCO EGUREN

Euskara, eremu digitala den itsasoan ezagutzara eta harremanetara abiatzeko portua da. Adimen artifizialarekin, portu horretatik mundu osoarekin euskaraz harremanetan jartzeko aukera ematen dela dirudi. Euskararen automatizazioa laguntza ederra da belaunaldi berriekin euskal kulturaren transmisioa lantzen dabiltzan hezitzaileen zat. Baina ez da nahikoa. Eremu digitalean, euskaraz ez ezik, modu osasuntsuan hezteko helburua izan beharko genuke. Horretarako, hobeto ulertu beharko genuke eremu digitalean diharduten eragileen interesak eta eraginak etorkizuneko belaunaldietan. Beharbada, aniztasun teknologikoaren ideia modu kontzienteagoan landu behar dugu, hau da, orain arteko euskalgintza digitalari beste dinamika batzuk gehitu behar dizkiogu: dugun eredu digitala zalantzan jartzen jarraitu, nahi dugun gizarte eredura egokituko den eremu digital euskalduna sortuz. Uzta on baterako, baratzeko sasiak kentzea bezala, eremu digitalean etengabeko hausnarketa kritikoa beharrezkoa da. Kosta egiten zaigu, oraindik ez baitakigu ondo bereizten zer dan digitalizazio osasuntsua eta zein parasitarioa, zeinek laguntzen gaituen bizitza on baten bidean eta zeinek ez. Zentzu horretan, berri interesgarri bat partekatu dute Hezkuntza Librezale Telegram taldeko partaideek: Datuak Babesteko Euskal Agintaritzak ikastetxe askotan erabiltzen den Google Workspace baliabideak DBEO (Datuen Babeserako Erreglamentu Orokorrak) urratu dezakeela ohartarazten duen ebazpena (2023an egin zen salaketa baten harira). Ebazpen horren arabera, Hezkuntza Sailak ez zituen inpaktu ebaluazioak egin datuen tratamenduari inguruan, beharrezko kasu hauetan: datuak eskala handitan erabiltzen direnean, bazterkeria arriskuan egon daitezkeen pertsonen kasuan, 14 urte baino gutxiagokoen kasuan, datuak jasotzeko modu berriak sortzeko teknologia ezberdinak nahastean. Horrelako ebazpenak denontzako onuragarriagoa izango den hezkuntza eta euskalgintza digital kritikoa baterako aurrerapausoak dira, eta ezagutza sortzen eta bide berriak eraikitzen laguntzen dute. ●

NAZIOARTEA

Katalunian dira Tsunami auziko erbesteratuak

GORKA PEÑAGARIKANO GOIKOETXEA

Joan den astetik, etxean dira ERC-ko idazkari nagusi Marta Rovira, ERCko diputatu Ruben Wagensberg, Òmnium Culturaleko Oleguer Serra, enpresari Josep Campmajó eta *Directa*-ko kazetari Jesús Rodríguez, Tsunami auziko inputatu erbesteratuak. Abiatu aurretik, agur kutsuko juntadizoa egin zuten Genevan, Suitzan, autoa hartzeko unean eta hara joan diren hedabide kataluniarren aurrean. Egund bat geroago, Cantallops-en elkartu ziren, Gironan, Wagensberg bizi den herrian. Ekitaldi politiko bateratua egin zuten bertan.

Tsunami Democràtic-en aurkako ikerketa judiziala 2020an abiatu bazen ere, 2023ko azarora arte ez ziren mahai gainean jarri terrorismo eta giza eskubideen aurkako delituak, hain justu ere Espainiako Kongresuko alderdiak Amnistia Legearen negoziaketa bete-betean zeudenean. Iazko uztailko hauteskunde on-dotik, Espainiako gobernu berriaren osaketarako PSOEk ez du aski erraz gehiengoa eskuratzetik izan: ezinbesteko zituen alderdi euskaldun eta katalan independentisten babesak. Orduan, Junts-ek -Carles Puigdemonten alderdiak- bere botoak PSOEren eskura jarri zituen baldin eta buruzagi independentistak amnistiatzen bazituen eta erreferendum berri bati bide ematen bazion -azken eskaera hori ahanzturan geratu da-.

Amnistia Legearen lehen testuak ezagutzera eman zirenean, Tsunami Democràticen aurkako auzia ikeretzen ari zen Auzitegi Nazionalako epaile Manuel García-Castellónek terrorismo delitua jarri zuen mahai gainean, propio, delitu horiek ezin baitira amnistia lege bidez indargabetu. Puigdemont eta Wagensberg, bata europarlamentarioa eta bestea Kataluniako Parlamentuko diputatu izanik, aforatu babesa dutenez, Auzitegi Gorenaren eskuetan geratu ziren; baina berdin-berdin, Auzitegi Nazionalaren argudioak hitzez hitz erosi zituen Gorenak.

Testuinguru horretan, iazko azaroan, hamabi pertsona terrorismo eta giza eskubideen aurkako delituagatik inputatu zituen Espainiako botere judizialak. Orduantxe erabaki zuten Wagensberg, Rodríguez, Serra eta Campmajó erbestera joatea. Suitzan egon dira, Genevan ia denak.

Itzultzeko aukera errazik ez duena, momentuz, Puigdemont da. Tsunami auzia artxibatu bada ere, 2017ko erreferendumean eta horren aurreko prozeduran "aberastu" egin zela leporatzen dio Espainiako justiziak, diru publikoa "bidegabe" erabiltzeagatik. Gorenak uztailearen hasieran errebisatu du kasua, eta esan du delitu hori ez dela amnistiatzeko modukoa. ●

